

XÂY DỰNG, PHÁT TRIỂN VÀ QUẢNG BÁ NHÃN HIỆU TẬP THỂ CHO SẢN PHẨM RƯỢU HOÀ LONG

Cơ quan chủ trì: Viện Công nghệ Sinh học và Thực phẩm – Trường Đại học Công nghiệp TP Hồ Chí Minh

Chủ nhiệm dự án: TS. Đàm Sao Mai, LS. Dương Thành Long

Thời gian thực hiện đề tài: 11/2015 đến 04/2018

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Xã Hoà Long có nghề nấu rượu nổi tiếng từ lâu đời, hiện nay xã có trên dưới 120 hộ còn duy trì nghề nấu rượu. Hợp tác xã dịch vụ Nông nghiệp Hoà Thành là một tổ chức tập thể được thành lập để hoạt động trong lĩnh vực dịch vụ nông nghiệp nhưng cũng có tham gia vào hoạt động sản xuất và kinh doanh rượu trắng truyền thống của Hoà Long. Tại thời điểm hiện tại, Hợp tác xã chỉ thu mua rượu của các hộ nấu trong vùng về đóng chai, thùng và đưa ra thị trường. Ban Chủ nhiệm Hợp tác xã có nhiều trăn trở và băn khoăn cùng mong muốn có nguồn vốn đầu tư để phát triển một cách có hệ thống và quy chuẩn cho sản phẩm truyền thống này. Tuy nhiên, tình trạng hiện nay không hấp dẫn nhà đầu tư bỏ vốn và rủi ro để phát triển.

Khi nhắc đến vấn đề xây dựng một thương hiệu thống nhất cho “Rượu Hoà Long” thì đa số người tham gia khảo sát đều cho rằng xây đây thực sự là điều cần thiết vì như thế sẽ giúp làng nghề có thể quảng bá được sản phẩm kinh doanh, chất lượng sản phẩm đồng nhất hơn, có quy trình chế biến tiêu chuẩn áp dụng cho mọi thành viên, sản phẩm sẽ được bảo hộ, sẽ bán chạy hơn.

Trên cơ sở Đề án Xây dựng, phát triển và quảng bá thương hiệu đối với các sản phẩm, hàng hoá đặc sản của tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu giai đoạn 2016 – 2020, ngày 08 tháng 10 năm 2015, xuất phát từ sự cần thiết của việc bảo tồn, xây dựng và phát triển danh tiếng và chất lượng sản phẩm Rượu Hoà Long, Ủy ban nhân dân tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu ban hành quyết định số 2396/QĐ-UBND về việc phê duyệt dự án “Xây dựng, phát triển và quảng bá nhãn hiệu tập thể cho sản phẩm Rượu Hoà Long”. Theo đó, Hợp tác xã Hoà Thành là đơn vị được chỉ định đứng tên đăng ký nộp đơn và là chủ sở hữu của Nhãn hiệu tập thể “Rượu Hoà Long”.

Qua hơn hai năm thực hiện, Dự án đã hoàn thành các mục tiêu và nhiệm vụ đề ra. Trong đó quan trọng nhất là đã xác lập được quyền sở hữu trí tuệ đối với Nhãn hiệu tập thể “Rượu Hoà Long” theo Giấy chứng nhận số 295240, bảo hộ cho Nhãn hiệu tập thể Rượu Hoà Long, bảo hộ cho nhóm 31: rượu và nhóm 35: mua bán rượu. Giấy chứng nhận được Cục Sở hữu trí tuệ (Bộ Khoa học và Công nghệ) cấp theo Quyết định số 6865/QĐ-SHTT ngày 05/02/2018, cấp cho Hợp tác xã Hoà Thành, có thời hạn bảo hộ 10 năm kể từ ngày 15/9/2016 và được gia hạn nhiều lần.

II. MỤC TIÊU CỦA DỰ ÁN

1. Mục tiêu chung

- Đăng ký xác lập quyền đối với NHTT “Rượu Hoà Long” cho sản phẩm rượu của

tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu nhằm đảm bảo quyền và lợi ích hợp pháp cho các cá nhân, hộ gia đình nấu rượu; phát triển Rượu Hoà Long thông qua việc quản lý và sử dụng NHTT và chống các hành vi xâm phạm quyền;

- Sử dụng công cụ sở hữu trí tuệ phục vụ phát triển kinh tế, xã hội; góp phần nâng cao giá trị kinh tế cho sản phẩm rượu mang tính truyền thống của địa phương.

- Duy trì danh tiếng sản phẩm và nâng cao đời sống người dân vùng sản xuất, kinh doanh sản phẩm.

2. Mục tiêu cụ thể

- Thiết lập cơ chế bảo hộ, quản lý và khai thác NHTT “Rượu Hoà Long” nhằm nâng cao giá trị, danh tiếng của sản phẩm rượu mang NHTT trên thị trường trong nước và quốc tế. NHTT “Rượu Hoà Long” được đăng ký bảo hộ, được sử dụng, quản lý và quảng bá hợp lý và hiệu quả trên thực tế.

- Thiết lập và vận hành mô hình, cơ chế quản lý NHTT “Rượu Hoà Long” trên thực tế; Xây dựng hoàn chỉnh quy chế quản lý và sử dụng nhãn hiệu tập thể “Rượu Hoà Long”, cụ thể: bộ quy chế phải xác định được các nội dung quan trọng về phạm vi điều chỉnh, đối tượng áp dụng, chủ sở hữu NHTT, điều kiện sử dụng NHTT, các đặc tính của sản phẩm mang NHTT, cơ chế quản lý và phát triển NHTT, quyền lợi và trách nhiệm của các tổ chức, cá nhân tham gia quản lý và sử dụng NHTT, chế độ xử lý vi phạm và thu hồi việc sử dụng NHTT; Hoàn thiện các tài liệu phục vụ cho việc quảng bá NHTT như chai lọ, bao bì, tem, nhãn, phim ký sự, poster .v.v; Đề xuất phương án quảng bá sản phẩm nhằm tăng cường chỉ số tiêu thụ sản phẩm trên thị trường.

- Đề xuất phương án nhân rộng mô hình quản lý và phát triển NHTT “Rượu Hoà Long” cho các sản phẩm là đặc sản tương tự tại tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu (bánh hỏi Long Điền, bún, chả cá Phước Hải,...).

III. ĐÁNH GIÁ VỀ HIỆU QUẢ DO DỰ ÁN MANG LẠI

1. Về những đóng góp mới của dự án

Sau hơn hai năm thực hiện dự án, những điểm mới tiêu biểu mà dự án đã đóng góp cho địa phương có thể kể đến như:

- Xác lập được quyền sở hữu trí tuệ đối với NHTT Rượu Hoà Long, thể hiện qua Giấy chứng nhận đăng ký NHTT Rượu Hoà Long được cấp ngày 08/02/2018.

- Hợp tác xã Hoà Thành thành lập đơn vị quản lý NHTT Rượu Hoà Long;

- Xây dựng và hệ thống hoá được quy trình chuẩn sản xuất chế biến rượu thương phẩm mang NHTT Rượu Hoà Long;

- Xây dựng và hệ thống hoá tiêu chuẩn chất lượng rượu thương phẩm mang NHTT Rượu Hoà Long.

- Xây dựng và hệ thống hoá các công cụ quản lý NHTT Rượu Hoà Long.

- Xây dựng được hệ thống nhận diện thương hiệu hiện đại: tem, nhãn, mác, bao bì, chai đựng, sổ tay giới thiệu, website, mạng xã hội.

Thông qua dự án, giúp cơ quan quản lý, Hợp tác xã sử dụng NHTT và người sản xuất, kinh doanh nắm vững kỹ thuật, kỹ năng và kiến thức điều hành. Quá trình thực hiện dự án đã có nhiều hoạt động quảng bá, nhờ đó đã giúp nâng cao danh tiếng, uy tín, tăng khả năng cạnh tranh của sản phẩm rượu Hoà Long trên thị trường; thu hút được khách du lịch trong và ngoài nước đến với xã Hoà Long, thành phố Bà Rịa. Thành công trong

việc xây dựng hệ thống tổ chức, quản lý và phát triển NHTT “Rượu Hoà Long” sẽ làm cơ sở để tham khảo, áp dụng cho việc xây dựng và phát triển các sản phẩm đặc sản khác tại tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu.

2. Về hiệu quả của dự án

2.1. Hiệu quả kinh tế

Sau hơn 2 năm thực hiện dự án, sự thay đổi rõ nhất có thể thấy được đó là doanh thu tăng lên, sản phẩm đa dạng, giá bán sản phẩm được ổn định và nâng cao. Sự thay đổi này được thể hiện qua hai bảng so sánh dưới đây:

Bảng 1: So sánh giá bán một số loại sản phẩm rượu Hoà Long trước và sau khi triển khai dự án

Nội dung so sánh	2014 – 2016	2017 – 2018
Giá bán sản phẩm theo lít, rượu gạo	14.000đ	20.000đ
Giá bán sản phẩm theo lít, rượu nếp	19.000đ	30.000đ
Giá bán sản phẩm theo chai 500ml	Chưa có	83.500đ
Giá bán sản phẩm theo chai khắc lazer	Chưa có	300.000đ
Giá bán hũ rượu ngâm	Chưa có	Từ 500.000đ đến 3.000.000đ

2.2. Hiệu quả xã hội

Quá trình thực hiện dự án đã có nhiều tác động về mặt xã hội, giúp nâng cao sức cạnh tranh của sản phẩm trên thị trường, có những dự báo chính xác nhằm khai thác lợi thế và tăng thị phần là những yếu tố rất quan trọng đối với một sản phẩm đặc sản. Ngoài ra, quản lý tốt NHTT còn mang lại những giá trị về mặt bảo tồn ngành nghề, bảo tồn giá trị văn hoá phi vật thể đó là yếu tố truyền thống trong sản xuất của địa phương. Hoạt động này sẽ góp phần cải thiện và thúc đẩy những yếu tố trên, đóng góp tích cực trong quá trình phát triển văn hoá ẩm thực nói chung.

Đây cũng là một giải pháp nhằm giải quyết những khó khăn về mặt thông tin cho các cấp, các ngành, địa phương và người sản xuất trong việc lựa chọn và chiến lược sử dụng công cụ sở hữu trí tuệ để nâng cao giá trị và khả năng cạnh tranh cho sản phẩm ẩm thực đặc sản.

Một trong những đóng góp rất quan trọng của dự án đối với địa phương đó là hình thành được một hệ thống mô hình liên kết chuỗi có sự tham gia tư vấn của chuyên gia và cơ quan quản lý nhà nước để hỗ trợ, phổ biến và hướng dẫn các địa phương, hộ sản xuất kinh doanh trong việc thực hiện các chính sách về phát triển nhãn hiệu, nâng cao vai trò của sở hữu trí tuệ trên thị trường các sản phẩm đặc sản của Việt Nam.

Kết quả của dự án về phương pháp xây dựng hệ thống tổ chức, thương mại và quản lý chất lượng có thể dùng làm tài liệu để tham khảo, áp dụng cho việc xây dựng và triển khai các dự án xây dựng, quản lý và phát triển NHTT cho các sản phẩm tương tự.

Dự án thành công sẽ góp phần nâng cao giá trị sản phẩm Rượu Hoà Long, giúp Rượu Hoà Long tăng được giá cả bán ra, sản phẩm được sản xuất với số lượng nhiều hơn và chất lượng tốt hơn; giúp sản xuất trên địa bàn ổn định.

IV. KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ

1. Đánh giá việc thực hiện các mục tiêu của dự án

Đối với mục tiêu “Thiết lập cơ chế bảo hộ, quản lý và khai thác NHTT “Rượu Hoà Long”, dự án đã đạt được thông qua việc NHTT “Rượu Hoà Long” được chính thức cấp

Giấy Chứng nhận vào ngày 02/08/2018.

Đối với mục tiêu “Thiết lập và vận hành mô hình, cơ chế quản lý NHTT “Rượu Hoà Long”, dự án cũng đã hoàn thành theo yêu cầu. Cụ thể, sau khi nhãn hiệu được bảo hộ, đơn vị thực hiện dự án đã phối hợp với HTX Hoà Thành để xây dựng Tổ quản lý NHTT, trước đó các công cụ phục vụ cho công tác quản lý đã được xây dựng, bàn giao và hướng dẫn kỹ lưỡng cho HTX.

Dự án cũng hoàn thành mục tiêu hoàn thiện các tài liệu phục vụ cho việc quảng bá NHTT như chai lọ, bao bì, tem, nhãn, phim ký sự, poster .v.v, Đề xuất phương án quảng bá sản phẩm nhằm tăng cường chỉ số tiêu thụ sản phẩm trên thị trường. Cụ thể, trong khuôn khổ dự án đã xây dựng được website có địa chỉ tại <http://dacsanruouhoalong.com> trên đó có đăng tải công khai và phổ biến bộ phận đại diện thương hiệu của sản phẩm Rượu Hoà Long. Ngoài ra, các phương tiện hỗ trợ như mạng xã hội, sổ tay giới thiệu,... cũng được đơn vị chủ trì dự án xây dựng và bàn giao đầy đủ cho HTX Hoà Thành.

2. Kiến nghị

Tổ quản lý NHTT, UBND xã Hoà Long nên có kế hoạch và đề nghị Sở KH&CN tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu, các cơ quan chuyên môn tổ chức tập huấn cho người dân, doanh nghiệp về việc sử dụng, phát triển NHTT. Đề xuất 02 lần/năm.

Đề nghị Tổ quản lý NHTT xem xét phối hợp với đơn vị thực hiện dự án, Sở KH&CN để tuyên truyền, thông báo và khuyến cáo cho các đơn vị kinh doanh nhà hàng, cửa hàng thực phẩm đối với việc sử dụng nhãn hiệu “Rượu Hoà Long” trên các bảng hiệu nhà hàng, và cửa hàng, bảo đảm việc thống nhất xuất hiện của nhãn hiệu trên thị trường.

Đề nghị Sở Khoa học và Công nghệ tiếp tục quan tâm chỉ đạo Hợp tác xã hoạt động quản lý NHTT “Rượu Hoà Long” có hiệu quả; tạo điều kiện về cơ sở vật chất, kinh phí, con người để Hợp tác xã Hoà Thành tiếp tục hoạt động có hiệu quả trong thời gian tới.

Đề nghị UBND tỉnh chỉ đạo ngành công thương, du lịch hỗ trợ HTX Hoà Thành trong việc quảng bá sản phẩm Rượu Hoà Long, chỉ đạo cơ quan quản lý thị trường hỗ trợ HTX Hoà Thành trong việc theo dõi và kiểm soát sản phẩm lưu thông trên thị trường để kịp thời ngăn chặn và xử lý các hành vi xâm phạm quyền đối với NHTT “Rượu Hoà Long”.